Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. G. Cazacu)
Dosarul nr. 3a-1310/25 (2-23062791-02-3a-11042025)

D E C I Z I E

19 noiembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele ședinței, judecătorul	Sîrbu Victoria
Judecătorii	Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier	Papuc Daniela

examinând în ședință publică, apelul declarat de Taran Victor împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 decembrie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Taran Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ,

C O N S T A T Ă:

Pretențiile reclamantului:

Reclamantul Taran Victor s-a adresat instanței cu cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, solicitând anularea deciziei nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018 privind stabilirea pensiei și obligarea pârâtelor la emiterea unui act administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vârstă.

În motivarea acțiunii reclamantul a arătat că a depus cererea de stabilire/reexaminare a pensiei cu nr. 93/2018/3761 din 13.11.2018, iar potrivit calculelor aferente cererii respective cuantumul pensiei pentru limita de vârstă ar constitui 2840,90 lei. Totodată, a susținut că decizia nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, este nelegală în fond, întrucât ar fi fost emisă cu încălcarea prevederilor legale aplicabile.

Reclamantul a indicat că, odată cu cererea din 13.11.2018, a prezentat perioade contributive, inclusiv pentru intervalul 22.10.1980–31.12.2004, în calitate

de persoană asigurată în economia națională. A relevat că venitul mediu lunar asigurat valorizat nu i-ar fi fost prezentat/reflectat corespunzător nici pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999, nici pentru perioada ulterioară, menționând că în diverse perioade au existat valute diferite (ruble, cupoane, lei), iar, în opinia sa, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani ar fi stabilit pensia fără a clarifica și aplica corect mecanismul de calcul aferent.

În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile pe Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 290 din 16.12.2016, invocând în special că:

- potrivit art. 16 alin. (1), cuantumul pensiei pentru limita de vârstă se determină conform formulei legale, în funcție de rata de acumulare, venitul mediu lunar asigurat valorizat și stagiul de cotizare;
- potrivit art. 8, baza de calcul a pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei, iar valorizarea reprezintă indexarea venitului realizat începând cu 1 ianuarie 1999, în funcție de coeficienți aprobați anual.

Deasemenea, reclamantul a arătat că, pentru cererea sa de stabilire/reexaminare, urma să fie aplicate normele privind cumularea stagiului de cotizare realizat până la 1 ianuarie 1999 și după această dată, indicând că determinarea pensiei trebuie să reflecte stagiul total și regulile speciale prevăzute de lege pentru situațiile în care stagiul după 1 ianuarie 1999 este insuficient (inclusiv ipoteza unui stagiu mai mic de 5 ani, cu trimitere la formula specială menționată în actele normative invocate).

Reclamantul a făcut trimitere și la condițiile generale de stabilire a pensiei pentru limita de vârstă, arătând că, potrivit art. 15 pensia se stabilește la îndeplinirea vârstei standard, cu condiția realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani, precum și la dispozițiile privind pensia minimă. Totodată, a menționat și anumite repere normative referitoare la cuantumul pensiei minime, invocând o hotărâre de Guvern privind indexarea prestațiilor, pe care a utilizat-o în susținerea argumentelor sale privind nivelul prestației.

Sub aspect procedural, reclamantul a susținut că a respectat procedura prealabilă, depunând cereri prealabile la Casa Națională de Asigurări Sociale (inclusiv cererea prealabilă nr. T-669/23 din 21.03.2023 și cererea nr. T-737/23 din 29.03.2023), iar în urma examinării acestora i-a fost comunicat un răspuns (inclusiv nr. 669 din 04.04.2023).

În concluzie, reclamantul a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018 privind stabilirea pensiei și obligarea pârâtelor la emiterea actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vârstă, în conformitate cu prevederile legale invocate și cu argumentele

sale privind modul de determinare a venitului mediu asigurat și al stagiului de cotizare.

Obiecțiile pârâtului:

Pârâta, Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea integrală a acțiunii ca neîntemeiată, arătând că actul administrativ contestat și modul de stabilire/recalculare a pensiei reclamantului sunt conforme cadrului legal aplicabil, iar temei pentru satisfacerea pretențiilor reclamantului nu există.

În fapt, pârâta a indicat că reclamantul a depus succesiv mai multe cereri administrative privind reexaminarea/recalcularea pensiei pentru limită de vârstă:

- la 17.05.2022 – cerere de reexaminare, respinsă prin răspunsul nr. 1015/22 din 30.05.2022 ca neîntemeiată;
- la 06.02.2023 – cerere de recalculare, respinsă prin răspunsul nr. 309/23 din 01.03.2023;
- la 21.03.2023 – cerere identică celei din 06.02.2023, cu privire la care Casa Națională de Asigurări Sociale a comunicat prin răspunsul nr. 669 din 04.04.2023 că, potrivit art. 80 alin. (3) Cod administrativ, o petiție nouă cu același obiect depusă după expedierea răspunsului nu se examinează repetat, ci se conexează la dosarul inițial. Prin urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale a susținut că nu exista temei de examinare repetată a acelorași pretenții.

Casa Națională de Asigurări Sociale a mai arătat că reclamantul a introdus acțiunea în contencios administrativ la 05.05.2023, solicitând anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018 și obligarea autorității competente la emiterea unei noi decizii de stabilire a pensiei.

În drept și pe fond, pârâta a invocat dispozițiile Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, subliniind că pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat până la 1 ianuarie 1999 și după această dată, iar stagiul de cotizare reprezintă însumarea perioadelor pentru care s-au achitat contribuții.

Totodată, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că legea include în stagiul de cotizare și anumite perioade necontributive (ex.: serviciul militar în termen, incapacitatea temporară de muncă, ajutorul de șomaj, studii de zi până la 1 ianuarie 1999), în condițiile art. 5 din Legea nr. 156/1998.

Pârâta a mai relevat că, potrivit documentelor de pensionare, începând cu 29.03.2017, reclamantul a beneficiat de pensie de dizabilitate medie, iar conform art. 11 din Legea nr. 156/1998, dacă o persoană îndeplinește condițiile pentru mai multe categorii de pensii, aceasta poate opta pentru una singură, iar acordarea altei categorii se face de la data depunerii cererii și a documentelor necesare.

Cu referire la calculul pensiei pentru limită de vârstă, Casa Națională de Asigurări Sociale a arătat că acesta se efectuează în baza art. 16 din Legea nr.

156/1998, conform formulei din anexa nr. 2:P = 1,35% × Tt × Vav, unde P este cuantumul pensiei, Tt stagiul total de cotizare (ani), iar Vav venitul mediu lunar asigurat valorizat.

Casa Națională de Asigurări Sociale a explicat că stagiul până la 1 ianuarie 1999 se confirmă prin carnetul de muncă/acte, iar după 1 ianuarie 1999 – din contul personal de asigurări sociale, iar venitul mediu asigurat și valorizarea se determină din datele evidenței individuale și coeficienții aprobați anual de Guvern.

Aplicând aceste reguli la situația reclamantului, pârâta a susținut că, în baza cererii din 13.11.2018 depuse la CTAS Buiucani, reclamantul a fost transferat de la pensia de dizabilitate la pensie incompletă pentru limită de vârstă, având un stagiu de cotizare de 31,1 ani (în condițiile în care ar fi fost necesari 34 ani). Casa Națională de Asigurări Sociale a arătat că pensia a fost calculată în baza unui venit mediu lunar asigurat valorizat de 6766,46 lei, rezultând cuantumul de 2840,90 lei, conform calculului indicat:
1,35% × 31,1 × 6766,46 = 2840,90.

Deasemenea Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că, în urma indexărilor pentru anii 2019–2022, cuantumul pensiei a crescut, iar de la 01.04.2022 ar fi constituit 4068,34 lei, iar ulterior, în baza Hotărârii Guvernului nr. 148 din 22.03.2023 (indexare cu 15%), de la 01.04.2023 ar fi constituit 4678,59 lei.

În concluzie, pârâta a susținut că nu există temei legal pentru anularea deciziei contestate ori pentru obligarea la emiterea unui act favorabil în sensul solicitat de reclamant și, în raport cu art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, a cerut instanței respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 decembrie 2024, s-a respins acțiunea depusă de către Taran Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, privind anularea deciziei nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018 privind stabilirea pensiei, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, Taran Victor a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 decembrie 2024, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului să fie admisă.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art.232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public la data de 3 decembrie 2024, iar apelul motivat a fost declarat la data de 16 decembrie 2024. Prin urmare, Colegiul constată că atât apelul nemotivat, cât și cel motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În apel, reclamantul Taran Victor a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 3 decembrie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea sa a fost respinsă ca neîntemeiată și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admise pretențiile formulate împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, respectiv anularea deciziei nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018 privind stabilirea pensiei și obligarea autorităților la emiterea unui act administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limită de vârstă.

În motivarea apelului, reclamantul a reluat susținerile din acțiune, arătând, în esență, că decizia de pensionare din 16.11.2018 este ilegală, întrucât ar fi fost emisă contrar prevederilor legale și fără prezentarea clară a elementelor determinante ale calculului.

Acesta a invocat că, la cererea de stabilire/reexaminare a pensiei nr. 93/2018/3761 din 13.11.2018, ar fi fost reflectat doar stagiul de cotizare de 31,1 ani, iar venitul mediu lunar asigurat nu ar fi fost prezentat și justificat corespunzător, inclusiv pe perioadele de până la 1 ianuarie 1999 și după această dată, menționând dificultățile generate de existența unor monede diferite în perioade istorice distincte (ruble, cupoane, lei).

În continuare, apelantul a făcut trimitere la prevederile Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, insistând asupra regulilor de determinare a pensiei pentru limită de vârstă în baza ratei de acumulare de 1,35%, a stagiului total de cotizare și a venitului mediu lunar asigurat valorizat, apreciind că autoritatea nu ar fi demonstrat în mod transparent și legal modul de stabilire a acestor valori.

Totodată, reclamantul a criticat corectitudinea aritmetică a modului de calcul, susținând existența unor neconcordanțe care ar conduce la concluzia că actul administrativ este afectat de un viciu grav, invocând și prevederile Codului administrativ referitoare la nulitatea actului administrativ individual.

În aceeași ordine de idei, apelantul a susținut că, la stabilirea pensiei, urma să fie aplicate în mod corespunzător dispozițiile privind cumularea stagiului de cotizare realizat până la 1 ianuarie 1999 și după această dată, invocând în special art. 53 și arătând că, în opinia sa, calculul trebuia efectuat în baza unui mecanism care pornește de la pensia minimă pentru limită de vârstă și de la anumiți

coeficienți, rezultând un cuantum semnificativ mai mare decât cel stabilit prin decizia contestată.

Deasemenea, reclamantul a reiterat că a depus și indicat perioade contributive și necontributive (inclusiv studii și serviciu militar), cu trimitere la actele confirmative, apreciind că aceste perioade trebuie valorificate corespunzător în cadrul determinării dreptului și cuantumului pensiei.

În şedinţa de judecată, apelantul a susținut cererea de apel, solictînd admiterea acesteia, casarea hotărîrii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de admitere a pretențiilor.

Intimatul a solicitat respingerea apelului declarat de Taran Victor, apreciindu-l ca fiind neîntemeiat.

Aprecierea instanţei de apel:

Potrivit art.195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu exceptia art. 169–171.

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art.231 alin.(2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art.219 alin.(1)-(3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Admisibilitatea acțiunii:

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, *instanţa verifică din oficiu dacă sunt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.*

Prin prisma elementelor de admisibilitate care urmează să le întrunească o acțiunea în contencios administrativ, instanța ținând cont de speța în cauză reține următoarele aspecte.

Sub primul aspect, există o activitate administrativă, în sensul art. 6, art. 10 și art. 11 Cod administrativ, întrucât reclamantul contestă un act administrativ individual cu efecte juridice externe, și anume Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018 privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă.

Sub al doilea aspect, este întrunită condiția privind calitatea procesuală activă și existența unui drept vătămat, potrivit art. 17, art. 39 și art. 189 Cod administrativ, întrucât reclamantul este destinatarul actelor administrative menționate, iar prin acțiunea formulată urmărește protecția unui drept propriu/interes legitim pretins a fi afectat, respectiv dreptul la stabilirea și reexaminarea cuantumului pensiei, ca drept derivat din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

Preponderent, instanța reține că obiectul cererii se încadrează în tipurile de acțiuni reglementate expres de art. 206 alin. (1) Cod administrativ, pe de o parte, reclamantul solicită anularea deciziei nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018, ceea ce reprezintă o acțiune în contestare în sensul art. 206 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, iar pe de altă parte solicită obligarea CNAS/CTAS la emiterea unui act administrativ individual favorabil de reexaminare pensiei, ceea ce se circumscrie acțiunii în obligare prevăzute de art. 206 alin. (1) lit. b) Cod administrativ.

Totodată, în temeiul art. 191 și art. 196 Cod administrativ, instanța constată că acțiunea a fost înaintată instanței competente material și teritorial, aspect ce rezultă din examinarea cauzei de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru, care a pronunțat hotărârea la 03.12.2024.

Sub aspectul parcurgerii căii prealabile, instanța observă că și această condiție este întrunită întrucât reclamantul a sesizat autoritatea publică anterior adresării în instanță, prin cererea din 17.05.2022 soluționată prin răspunsul nr. 1015/22 din 30.05.2022, cererea din 06.02.2023 soluționată prin răspunsul nr. 309/23 din 01.03.2023 și cererea din 21.03.2023 asupra căreia s-a comunicat răspunsul nr. 669 din 04.04.2023.

Din aceste considerente, instanța reține respectarea termenului de sesizare prevăzut de art. 209 Cod administrativ, întrucât acțiunea a fost introdusă la

03.05.2023, în interiorul termenului de 30 de zile calculat de la comunicarea ultimului răspuns din procedura prealabilă, respectiv răspunsul CNAS nr. 669 din 04.04.2023.

În aceste condiții, instanța constată că sunt întrunite condițiile de admisibilitate ale acțiunii în contencios administrativ, urmând ca divergența dintre părți să fie examinată pe fond, sub aspectul legalității actelor contestate și al existenței temeiului legal pentru obligarea autorității publice la emiterea unui act administrativ individual favorabil.

Raționamentele asupra fondului acțiunii:

Din materialele cauzei rezultă că reclamantul Taran Victor a beneficiat începând cu 29 martie 2017 de pensie de dizabilitate medie, cuantumul acesteia constituind după indexarea de la 1 aprilie 2018 suma de 1668,27 lei lunar.

Ulterior, la 13 noiembrie 2018, reclamantul a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani o cerere de stabilire/reexaminare în vederea trecerii la pensia pentru limită de vârstă.

În temeiul acestei cereri, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani a emis decizia nr. 93/2018/39149 din 16 noiembrie 2018, prin care reclamantul a fost transferat de la pensia de dizabilitate la pensia pentru limită de vârstă, fiind reținut un stagiu total de cotizare de 31,1 ani și un venit mediu lunar asigurat valorizat de 6766,46 lei, cuantumul inițial al pensiei stabilite constituind 2840,90 lei lunar.

Ca urmare a indexărilor efectuate ulterior potrivit actelor normative aplicabile, cuantumul pensiei reclamantului s-a majorat, astfel încât de la 1 aprilie 2022 acesta ar fi constituit 4068,34 lei lunar, iar de la 1 aprilie 2023, după indexarea cu 15%, cuantumul ar fi constituit 4678,59 lei lunar.

În anii 2022–2023, reclamantul a înaintat către Casa Națională de Asigurări Sociale mai multe cereri de reexaminare/recalculare a pensiei pentru limită de vârstă.

Astfel, la 17 mai 2022 a depus o cerere de reexaminare, solicitarea fiind respinsă prin răspunsul CNAS nr. 1015/22 din 30 mai 2022.

Ulterior, la 6 februarie 2023, reclamantul a depus o cerere de recalculare a cuantumului pensiei, fiind informat despre refuz prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 309/23 din 1 martie 2023.

La 21 martie 2023, reclamantul a depus o cerere identică celei din 6 februarie 2023, iar prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 669 din 4 aprilie 2023 i s-a comunicat că, potrivit art. 80 alin. (3) din Codul administrativ, depunerea unei noi petiții de același petiționar, cu același obiect, după expedierea răspunsului, nu determină o examinare repetată, cererea fiind conexată la dosarul inițial.

În aceste circumstanțe, la 3 mai 2023, reclamantul a sesizat instanța de contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și a Casei

Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, solicitând anularea deciziei nr. 93/2018/39149 din 16 noiembrie 2018 privind stabilirea pensiei și obligarea autorității la emiterea unui act administrativ individual favorabil, respectiv recalcularea/stabilirea pensiei pentru limită de vârstă în modalitatea pe care o consideră reclamantul corectă.

Soluționând cauza, prima instanță a concluzionat asupra netemeiniciei acțiunii.

Petru a hotărî astfel, instanța a reținut că stabilirea pensiei reclamantului s-a realizat potrivit Legii nr. 156/1998, prin aplicarea regulilor privind stagiul de cotizare și venitul mediu lunar asigurat valorizat, precum și a formulei legale de calcul a pensiei pentru limită de vârstă. S-a constatat că reclamantul a beneficiat inițial de pensie de dizabilitate, iar în baza cererii din 13.11.2018 depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani a fost transferat la pensie pentru limită de vârstă incompletă, cu stagiul de cotizare de 31,1 ani față de 34 ani necesari pentru stagiu complet. Instanța a reținut că pensia a fost calculată pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 6766,46 lei, rezultând 2840,90 lei lunar, conform formulei: P = 1,35% × 31,1 × 6766,46 = 2840,90, iar ulterior cuantumul a fost indexat în anii următori (inclusiv de la 01.04.2023 – 4678,59 lei).

În plus, instanța a verificat legalitatea actului administrativ și prin prisma exigențelor din Codul administrativ privind motivarea actului și indicarea informațiilor obligatorii, concluzionând că decizia contestată este motivata, emisă de organ competent, cu respectarea procedurii, fără abateri care să atragă legalitatea.

Un argument central reținut de instanță a fost că reclamantul, pentru a obține anularea unui act administrativ, trebuie să depășească nivelul unei simple nemulțumiri și să indice concret: (i) ce norme ar fi fost încălcate și/sau (ii) ce norme de competență ar fi fost încălcate, și/sau (iii) ce norme procedurale ar fi fost încălcate – iar aceste susțineri să fie probate. Instanța a apreciat că argumentele reclamantului au rămas generale și nu ating „nivelul minim” pentru a fi calificate drept temeiuri suficiente de anulare/nulitate, nefiind demonstrat contrariul în condiții de contradictorialitate și egalitate de arme.

Soluționând cauza și examinând apelul prin prisma motivelor invocate, a probelor administrate și a dispozițiilor legale aplicabile, Curtea de Apel constată că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, din considerentele ce urmează.

Curtea de apel analizând cauza a determinat că motivul esențial de apel este critica reclamantului că hotărârea primei instanțe ar fi menținut un calcul pretins ilegal al pensiei, întrucât, în viziunea sa, pârâta trebuia să aplice art. 53 într-o manieră diferită, care ar conduce la un cuantum mult mai mare, iar refuzul autorității de a emite o nouă decizie favorabilă ar fi neîntemeiat.

Miezul problemei în speță constă în a stabili dacă decizia din 16.11.2018 este legală în fond și dacă există un temei legal și probator pentru reexaminarea/recalcularea cerută adică circumstanțe noi dovedite privind venituri/contribuții ori stagiu nevalorificat sau o încălcare concretă de normă materială/procedurală, în condițiile în care reclamantul se sprijină predominant pe interpretări și calcule proprii, fără a demonstra elemente de fapt noi care să schimbe baza de calcul.

Legislația relevantă.

În conformitate art.11 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii

„*(1) În cazul în care asiguratul îndeplineşte condiţiile pentru obţinerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie.*

(2) Pensionarului în drept să obţină o altă categorie de pensie i se acordă această pensie de la data depunerii cererii şi documentelor necesare".

Potrivit art.16 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii

„*(1) Cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr. 2, reieşind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, şi stagiul de cotizare realizat.*

(2) În cazul în care cuantumul pensiei calculate pentru un stagiu de cotizare prevăzut la art. 42 alin.(1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime stabilite la art. 12 alin. (1), se acordă pensia minimă respectivă.

(3) În cazul în care pensia calculată în condiţiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care nu poate fi mai mică decît pensia minimă diminuată proporţional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50 % din pensia minimă".

Potrivit art.13 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii

„ *(1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:*

a) apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie;

b) transferării la altă categorie de pensie.

c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit.a) se efectuează şi pentru pensionarii care şi-au realizat dreptul la pensie pînă la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

(3) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condiţiile prezentei

legi.

(4) Pensionarul care solicită transferul la una dintre categoriile de pensii prevăzute de prezenta lege de care a beneficiat anterior poate opta pentru pensia stabilită anterior luînd în considerare toate indexările şi recalculările efectuate pînă la data transferului.

(4[1]) Pensionarii care activează sau au activat în cîmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă în condiţiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decît o dată la doi ani, cu condiţia că pensia calculată conform formulelor din anexe, părţi integrante ale prezentei legi, este mai mare decît pensia aflată în plată.

(5) Noile drepturi la pensie se acordă începînd cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea şi actele necesare la organul de asigurări sociale. În cazul transferării la altă categorie de pensie prevăzută de prezenta lege, termenul de transfer se stabileşte conform art.11 alin.(2)".

În temeiul art. 53 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii

„(1) Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începînd cu 1 ianuarie 1999.

(2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art. 16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total.

(2[1]) În cazul în care, începînd cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr. 4.

(3) În cazul în care cuantumul pensiei calculate în condiţiile alin.(2[1]) este mai mic decît cuantumul pensiei minime prevăzut la art.12, pensia minimă se determină în condiţiile art.16 alin.(2)–(3)".

Dispozițiile citate instituie un regim limitativ al reexaminării drepturilor la pensie, în sensul că pensionarul nu poate solicita reexaminarea oricând și pentru orice motiv, ci numai în ipotezele expres prevăzute de lege.

Astfel, reexaminarea este admisibilă doar: (i) în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare ori venitul asigurat aferente perioadei anterioare acordării dreptului la pensie, care nu au fost valorificate la stabilire; (ii) în cazul transferării la o altă categorie de pensie; și (iii) în situația persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensia pentru limită de vârstă.

În plus, legea stabilește și anumite limite: pentru ipoteza persoanelor care au activat după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă, reexaminarea poate fi solicitată nu mai des decât o dată la doi ani și doar cu condiția ca pensia

recalculată conform formulelor legii să fie mai mare decât pensia aflată în plată iar noile drepturi la pensie se acordă, ca regulă, începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare, iar în caz de transfer la altă categorie potrivit regulii speciale privind data cererii.

Raportând aceste prevederi la speță, instanța reține că, la momentul depunerii cererii din 13.11.2018, reclamantul se afla în situația prevăzută de lege la ipoteza transferării la altă categorie de pensie, întrucât a solicitat trecerea de la pensia de dizabilitate la pensia pentru limită de vârstă, astfel că reexaminarea și emiterea deciziei din 16.11.2018 se circumscrie acestui temei legal.

În ceea ce privește cererile ulterioare din anii 2022–2023, din materialele cauzei nu rezultă că reclamantul ar fi prezentat circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare sau venitul asigurat pentru perioada anterioară acordării dreptului la pensie, care să fi fost omise la stabilire, și nici nu se constată demonstrată incidența ipotezei privind valorificarea unui stagiu acumulat prin activitate ulterioară realizării dreptului la pensia pentru limită de vârstă, în condițiile și limitele legii.

Astfel, în afara temeiului realizat în 2018 prin transferul de categorie, nu se reține existența unor condiții legale care să oblige autoritatea la o reexaminare repetată a aceleiași pretenții, iar solicitările ulterioare, în lipsa temeiurilor și probelor cerute de norma legală, nu pot conduce la recalcularea pretinsă de reclamant.

Instanța reține că, în susținerea capătului de cerere privind obligarea părții pârâte la emiterea unei noi decizii favorabile, reclamantul își întemeiază demersul, preponderent, pe argumente juridice și pe actele ce țin de parcurgerea procedurii administrative, fără a prezenta însă probe noi apte să schimbe în mod obiectiv baza de calcul a pensiei.

Astfel, din materialele prezentate se desprinde că reclamantul își întemeiază, în principal, demersul pe: (i) cererile adresate Casei Naționale de Asigurări Sociale în anii 2022–2023 și răspunsurile primite, din care rezultă doar că a solicitat reexaminarea, iar autoritatea a refuzat; (ii) decizia contestată nr. 93/2018/39149 din 16.11.2018, împreună cu datele consemnate în aceasta și anume stagiul de 31,1 ani, venitul mediu lunar asigurat valorizat și cuantumul pensiei; și (iii) unele înscrisuri privind stagiul, în special referirile la perioadele de studii și la serviciul militar cu trimitere la diplomă și la carnetul militar.

Totodată, reclamantul reproduce dispoziții legale și formule de calcul, formulând calcule proprii și susținând că ar fi trebuit aplicat un alt mecanism normativ, în special prin raportare la art. 53, interpretat de reclamant în sensul unei formule care, în opinia sa, ar conduce la un cuantum mult superior.

În ceea ce privește relevanța probelor invocate pentru obținerea unei reexaminări efective a cuantumului pensiei, Colegiul specializat constată că

acestea nu sunt de natură să conducă la modificarea cuantumului deja stabilit, în lipsa unor elemente noi determinante pentru baza de calcul.

Or, reexaminarea pensiei presupune, în mod obiectiv, existența unor circumstanțe noi dovedite referitoare la stagiul de cotizare și/sau venitul asigurat care nu ar fi fost luate în considerare la stabilirea pensiei.

În cauză, reclamantul apelant Taran Victor nu prezintă adeverințe de salariu, extrase din contul personal de asigurări sociale, dovezi ale contribuțiilor achitate și nevalorificate, ori alte înscrisuri care să demonstreze concret că venitul asigurat sau contribuțiile aferente perioadelor relevante au fost omise ori greșit determinate la stabilirea pensiei.

Deasemenea, simpla invocare a unor perioade de activitate sau a unor perioade asimilate studiilor/serviciului militar, în lipsa probării că acestea nu au fost valorificate sau că ar genera, prin efectul lor, un alt venit asigurat ori alte contribuții decât cele deja utilizate, nu poate constitui, de una singură, temei suficient pentru recalcularea cuantumului.

Totodată, instanța subliniază că art. 53 din Legea nr. 156/1998, invocat de reclamant, nu instituie o metodă alternativă de calcul după alte criterii decât cele reglementate, ci consacră regula potrivit căreia pensia pentru limită de vârstă se calculează, conform art. 16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat realizat după 1 ianuarie 1999, luându-se în considerare stagiul total de cotizare.

Dealtfel, din actele de pensionare reținute rezultă că decizia contestată din 16.11.2018 a aplicat tocmai acest mecanism legal, utilizând stagiul total de 31,1 ani și venitul mediu lunar asigurat valorizat la 6766,46 lei, cuantumul inițial stabilit fiind determinat prin formula legală, iar majorările ulterioare fiind operate prin indexările prevăzute de actele normative aplicabile.

În aceste condiții, pretenția reclamantului de a obține un cuantum superior printr-o formulă distinctă de cea prevăzută de art. 16, dedusă dintr-o interpretare proprie a art. 53, nu poate fi primită în lipsa unui temei legal și a unor elemente de fapt noi care să modifice baza de calcul.

Prin urmare, instanța apreciază că reclamantul, deși invocă anumite perioade și formule de calcul, nu face dovada existenței unor venituri sau contribuții noi/nevalorificate care să justifice reexaminarea în sensul pretins și nici nu demonstrează că elementele de calcul utilizate inițial precum stagiul și venitul mediu lunar asigurat valorizat ar fi fost stabilite în baza unor date incomplete ori eronate confirmate prin înscrisuri noi.

În aceste condiții, pretenția de obligare a autorității la emiterea unei noi decizii favorabile rămâne una neîntemeiată, în principal, pe dezacordul reclamantului cu cuantumul și pe interpretări proprii ale normelor, iar nu pe probe apte să răstoarne în fapt calculul efectuat.

Colegiul specializat al Curții de Apel reține ca fiind întemeiată concluzia

primei instanțe potrivit căreia, starea de fapt a fost stabilită complet și corect, în conformitate cu cerințele Codului administrativ.

Astfel, instanța de apel confirmă că pensia pentru limită de vârstă a fost determinată potrivit normelor materiale incidente din art. 11, art. 16 și art. 53 din Legea nr. 156/1998, pe baza stagiului și a venitului mediu lunar asigurat valorizat reținute din actele de pensionare, iar reclamantul nu a prezentat circumstanțe noi ori probe concludente privind venituri/contribuții nevalorificate și nici nu a indicat încălcări concrete de normă materială, competență sau procedură care să atingă pragul de nulitate.

În aceste condiții, Curtea de Apel constată că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar criticile apelantului nu sunt de natură să răstoarne concluziile acesteia. În consecință, Curtea de Apel ajunge la concluzia respingerii apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art.240 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de Taran Victor, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 decembrie 2024.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei